

Serviceenätet

Stadsstyrelsen 06.02.2024 § 47

Beredning och tilläggsuppgifter
bildningsdirektör Sari Gustafsson, stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, lokalitetsdirektör Mikko Silvast och finansdirektör Henrik Rainio, fornamn.efternamn@porvoo.fi

Bakgrund

I Borgå stads strategi definieras fyra spetsteman som kompletterar målet ekonomisk tillväxt: den populäraste hemstaden, bäst även i vardagen, pulserande stadsliv och klimatinsatsernas stad. En högklassig utbildning och småbarnspedagogik skapar förutsättningar för tillväxt, välfärd, deltagande och stadens konkurrenskraft. Under de senaste 12 åren har man investerat över 200 miljoner euro i nya fastigheter för daghem och skolor. Borgå satsar för att uppnå en enhetlig lärtig från barndomen till ålderdomen. Den enhetliga stigen för barn och unga innefattar ordnandet av småbarnspedagogik, förskoleundervisning och undervisning på andra stadiet, inklusive övergångar.

Ändringar i verksamhetsmiljön påverkar onekligen ordnandet av verksamheten. Enligt befolkningsprognoser kommer antalet barn minska även i Borgå på lång sikt, med cirka 11,3 % tills år 2040. Vi bör dock uppmärksamma att fastän antalet barn inom åldersgrupperna för småbarnspedagogik och förskoleundervisning sjunker, kommer deltagandeprocenten för tjänster öka nu och några år framöver.

I stadens strategi har man antecknat ett tillväxtmål till 70 000 invånare tills år 2040. År 2022 var tillväxten dock endast 0,2 %. Trots flyttningsrörelsen och tillväxten kommer antalet barn öka endast en aning i och med den nationella sjunkande nativiteten. När antalet kundrelationer minskar måste serviceenätet förnyas för att staden kan producera allt bättre service på ett kostnadseffektivt sätt. Om antalet barn minskar enligt prognoserna innebär det att statsandelarna minskar ungefär 5–6 miljoner euro i driftsekonomi för sektorn växande och lärandet tills år 2024, eftersom statsandelarna bestäms enligt antalet barn.

Målen för serviceenätet

På grund av det ekonomiska läget måste man förutse framtida händelser och följa programmen för balansering av ekonomi och produktivitet inom varje sektor. I Borgå stads budget för år 2024 har man bestämt att man genomför en översyn av serviceenätet och en plan för framtiden inom sektorn för växande och lärande under år 2024. Målet är att känna igen ändringar i servicebehov och -utbud vid ett tidigare skede än förut och reagera proaktivt på behoven, också i fråga om serviceenätet. Dessutom ska man i planeringen av serviceenätet bättre beakta vilka effekter planeringen av markanvändning har för tjänsterna samt byggnadernas behov för renovering och nya investeringar.

Grunden för planeringen av servicenätet är strategiska principer och riktlinjer, men vilka man kan skapa en bestående, mångsidig och långvarig verksamhetsmodell. För att uppnå maximal nytta och synergi deltar tre sektorer i utrednings- och planeringsarbetet för servicenätet av Borgå stads småbarnspedagogik och grundläggande utbildning: växande och lärande, stadsutveckling och lokaltjänsterna. Också arbetets kostnader delas mellan de tre deltagarna.

Principerna för servicenätet

Servicenätets principer avspeglar dess värden, genomför den lagstadgade normstyrningen och utgör en stor del av definierande av servicenivån. Principerna stämmer överens med målen och principerna som stadens andra aktörer fastställt. Syftet är att skapa riktlinjer för upprätta en översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektorn för växande och lärande. Målet är barn och ungas inlärning och välmående.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet.

Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen.

Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Servicenätet ställs i relation till ändringar inom verksamhetsmiljön, så som befolkningsförändringar, ändringar i lagstiftningen, framförhållningen av servicebehov och ordnandet av tjänster, ändringar i finansiering och kostnader samt behov av renoveringar och nybyggnad. Från principerna för planeringen av servicenätet kan man härleda skilda och noggrannare kriterier under utredningen och planeringen, men principerna utgör grunden för att forma dem och dra upp ramar för dem. Kunskapsunderlaget för har fastställts på samma sätt för principerna.

Efter översynen av servicenätet gör man upp en servicenätsplan som innehåller potentiella scenarion och/eller alternativ för det framtida servicenätet och dess servicenivå. Servicenätsplanen innefattar förslag på ändringar i servicenätet för båda språkgrupperna, på läget av daghem och skolor samt åtgärder som riktas till daghems- och skolbyggnader.

Noggrannare beskrivningar av de olika principerna för servicenätsplanen finns i FCG:s bilaga Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät.

Processen och projektets verksamhetstid

Processen har inletts genom att definiera principer för servicenätet och en konkurrensutsättning i slutet av 2023. När principerna har godkänts följer en utredning och utredningens godkännande. Därefter gör man upp en plan, som godkänns mot slutändan av året 2024. Målet är att synkronisera planen med programmet för balansering av ekonomi och produktivitet samt budgeten 2025 med tillhörande planeringsår. De egentliga besluten om verkställande för servicenätet fattas under våren-hösten 2025, under följande fullmäktigeperiod.

En noggrannare beskrivning av processen kring samordnandet av beslutsfattande i nämnderna, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige under 2023–2025 beskrivs i bilaga 1 Principerna och processen för servicenätet

Projektgruppens upplägg

Växande och lärande:

Bildningsdirektör Sari Gustafsson, direktör för småbarnspedagogik Leila Nyberg, direktörerna för fins- och svenskspråkig grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Jari Kettunen och Rikard Lindström, förvaltningschef Mervi Tuominen, planerare Linda Karlsson

Stadsutveckling:

Stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, generalplanechef Maija-Riitta Kontio

Lokaltjänsterna:

Lokalitetsdirektör Mikko Silvast, stadsarkitekt Markku Partanen, byggchef Tommi Mikkeli

Ekonomi och finansiering:

Finansdirektör Henrik Rainio, controller Sari Klenberg

Utveckling och digitalisering:

Utvecklingsdirektör Charlotta Grönqvist, utvecklingschef Mervi Makkonen

Projektets styrning

Projektet kring servicenätet styrs av stadsstyrelsen.

Därpå följande skeden

Översynen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget i februari, efter konkurrensutsättningen. När principerna har behandlats i februari 2024 lämnas mötespunkten över till nämnden för växande och lärande och stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Därefter returneras punkten till stadsstyrelsen för godkännande och beslut. Också lokaltjänsterna och finansledningen kan komplettera sina tidigare utlåtanden. Utbildningssektionerna för växande och lärande kan inom ramen för sina tidtabeller ge utlåtanden till nämnden för växande och lärande.

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen sänder principerna enligt förslag till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande, koncerntjänsterna instrueras att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Källor och rapporter som används

Principerna och processen för servicenätet, behandlats under aftonskolan 13.12.2023 och finns under filerna i de förtroendevaldas elektroniska möte.

Bilaga 1. Principerna för servicenätet (på finska)

Bilaga 2 Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät (FCG, på finska)

Bilaga 3 Översyn och planering av servicenätet (Plandisc, på finska)

<https://create.plandisc.com/0ZnOL9w>

Bilaga 4 "Väestönmootoksen vaikutukset varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen" UKM

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165280/OKM_2023_52.pdf?sequence=1&isAllowed=y

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen sänder principerna enligt förslag till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Koncerttjänsterna instrueras att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering. Nämndernas ulåtanden begärs att ge under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt sända principerna för servicenätet till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Koncerttjänsterna instruerades att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering. Nämndernas ulåtanden begärs att ge under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Stadsstyrelsen uppmanade också att utreda vilka åtgärder och resurser som behövs för att upprätthålla det befintliga bildningsnätet i servicebyarna. Det är viktigt att detta alternativ undersöks som en del av utredning av bildningsnätet, så att trovärdigheten för utredningen inte ifrågasätts när det gäller att fatta beslut.

Stadsstyrelsen 08.04.2024 § 112

Stadsstyrelsen har fått utlåtanden om principerna för servicenätet av nämnden för växande och lärande och av stadsutvecklingsnämnden.

Nämnden för växande och lärande fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid bland annat att man måste hålla fast vid tidsaxeln och ordningen för processen. Nämnden och sektionerna vill under processens gång få information om hur arbetet framskrider och önskar att det begärs utlåtanden av dem. Processen är mångfasetterad och sektorövergripande, vilket bör beaktas både i planeringen och i beslutsfattandet. Borgå är en utmanande stad geografiskt sett, och det går inte att entydigt beakta till exempel modersmål, elevantal eller gruppstorlekar på ett kalkylmässig sätt. I utredningsskedet är grundscenariot en beskrivning av nuläget.

I stadsutvecklingsnämndens utlåtande konstateras att principerna för servicenätet har definierats tydligt och de utgör en god grund med hjälp av vilken man fortsätter med att utarbeta en utredning av och en plan för servicenätet för växande och lärande. Hela processen är indelad i etapper som följer varandra på ett logiskt sätt, vilket torde bidra till att man kan definiera det framtida servicenätet och de åtgärder som behövs. I utlåtandet framhävs dessutom att ur synvinkeln för barn, unga och föräldrar är en god boendemiljö en

flerdimensionell helhet som består av flera sammanhörande egenskaper. Skolor och daghem samt goda gångförbindelser, inklusive kollektivtrafik, spelar en väsentlig roll i hur man upplever en god boendemiljö.

Stadsstyrelsen konstaterar att nämndernas utlåtanden till största delen kan uppfyllas och att de stöder ett ingående utrednings- och planeringsskede. De principer som man nu fattar beslut om har utarbetats för planeringen i nästa skede och för att säkerställa en mångsidig och fördomsfri utvärdering och referensram. Man utesluter inte vissa alternativ från planeringen på förhand. Scenarierna kommer i planeringsskedet att innehålla olika kriterier, där olika saker kan utvärderas och betonas. Även nuläget utvärderas redan i utredningsskedet som ett grundscenario. I alla alternativa scenarier i planen följs naturligtvis gällande lagstiftning.

I nämndernas utlåtanden framkom inget som skulle ge skäl att ändra på utkastet till principer för servicenätet. Därmed fastställer stadsstyrelsen de bifogade principerna, utifrån vilka man kommer att bereda utredningen av och planen för servicenätet för växande och lärande.

Nämnderna hålls uppdaterade om hur ärendet och processen framskrider och informeras i samband med nämndernas möten. Det är viktigt att tidsplanen följs, så att servicenätets potential kan synkroniseras till en del av det ekonomiska produktivitets- och balanseringsprogrammet.

Bilagor:

Principerna för servicenätet (på finska)

Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät (FCG, på finska)

Översyn och planering av servicenätet (Plandisc, på finska)

Väestömuutoksen vaikutukset varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen järestämiseen (UKM)

Nämnden för växande och lärande 29.2.2024 Utlåtande

Stadsutvecklingsnämnden 13.2.2024 Utlåtande

Finskspråkiga utbildningssektionen 27.2.2024 Utlåtande

Svenskspråkiga utbildningssektionen 27.2.2024 Åsikt

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen beslutar godkänna följande principerna med vilka man upprättar översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektor för växande och lärande.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den

grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet.

Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen.

Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Beslut

Stadsstyrelsen godkände efter omröstning följande principer med vilka man upprättar översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektor för växande och lärande.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet. Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen. Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av

markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Wilhelmiina Eskola föreslog, understödd av Sami Ryyänen, att princip 2 ändras till:

”Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista

Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti, pitäen kuitenkin kiinni lähikouluperiaatteesta ja koulukohtaisista oppilaaksiottoalueista. Lapselle voidaan tarjota myös toista lähikoulua eri oppilaaksiottoalueella, mutta päätös siirtymisestä on vanhempien ja perustuu vapaaehtoisuuteen. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm. joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.”

Stadsdirektörens förslag vann i omröstningen över Eskolas förslag med rösterna 7 (Holmström Johnny, Lund Bodil, Puromies Eeva, Servin Kevin, Uski Nina, Välimäki Markku, Wiitakorpi Jorma) – 6 (Blomqvist-Valtonen Elin, Eskola Vilhelmiina, Ryyänen Sami, Sigfrids Frida, Valasti Matti, Söderberg Johan).

Stadsstyrelsen 17.06.2024 § 187

Beredning och tilläggsuppgifter
bildningsdirektör Sari Gustafsson, stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, lokalitetsdirektör Mikko Silvast och finansdirektör Henrik Rainio, fornamn.efternamn@porvoo.fi

I utredningen och planeringen av servicenätet skapas en permanent, mångsidig och långsiktig modell för produktion av tjänster. För att garantera jämlikhet är det viktigt att tidigt identifiera förändringar i servicebehoven och serviceutbudet och reagera proaktivt på dem.

Utredningen och planeringen av servicenätet grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av

markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen. Servicenätsprojektet styrs av stadsstyrelsen.

Projektgruppens sammansättning

Växande och lärande: Bildningsdirektör Sari Gustafsson, direktör för småbarnspedagogik Leila Nyberg, direktörerna för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Jari Kettunen och Rikard Lindström, förvaltningschef Mervi Tuominen, planerare Linda Karlsson

Stadsutveckling: Stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, generalplanechef Maija-Riitta Kontio

Lokalitetstjänsterna: Lokalitetsdirektör Mikko Silvast, stadsarkitekt Markku Partanen, byggchef Tommi Mikkeli

Ekonomi och finansiering: Finansdirektör Henrik Rainio, controller Sari Klenberg

Utveckling och digitalisering: Utvecklingsdirektör Charlotta Grönqvist, utvecklingschef Mervi Makkonen

Projektgruppen har sammanträtt varannan vecka, vid behov oftare, och man har informerat om hur utredningsarbetet framskrider i nämnden för växande och lärande, utbildningssektionerna, stadsutvecklingsnämnden och stadsstyrelsen 13.3, 27.3 och 19.4.2024. Planeringen bygger på strategiska principer och riktlinjer. Principerna för servicenätet godkändes av stadsstyrelsen 8.4.2024 och 15.5 ordnades fullmäktiges aftonskola, där man berättade närmare om servicenätets nulägesbeskrivning. En aftonskola i ämnet ordnades 16.5 även till nämnden för växande och lärande samt sektionerna.

Beskrivningen om servicenätets nuläge, på basen av vilket det bildas en grundscenario till följande skedet, behandlas på stadsstyrelsens möte 17.6.2024. Beslut om utarbetande av en utredning om servicenätet för sektorn för växande och lärande och en plan för det framtida servicenätet under 2024 har fattats i Borgå stads budget 2024. Målet är att synkronisera planen med programmet för balansering av ekonomi och produktivitet samt budgeten 2025 med tillhörande planeringsår.

Utarbetandet av servicenätsutredningen och servicenätsplanen följer följande steg:

1. Fastställande och godkännande av principer
2. Utredning och godkännande av servicenätets nuläge
3. Upprättande och godkännande av servicenätsplanen
4. Verkställighetsbeslut

Som ett resultat av utredningen av nuläget i servicenätet får man en heltäckande bild av det nuvarande servicenätet:

- Planläggning, kollektivtrafik, befolkningsutveckling
- Beskrivning av det nuvarande servicenätet (objekt, kapacitet, barn- och elevantal, funktionella observationer)

- Tekniskt nuläge i servicenätets fastigheter (omfång, konditionsklasser, ägarformer, investeringsbehov)
- Ekonomiskt nuläge (driftskostnader, underhållskostnader)
- Slutsatser om nuläget (överordnade iakttagelser om servicekapacitet och funktionalitet, preliminärt förslag om behov av att utveckla servicelokalerna)

lakttagelser om nuläget, skolor

- En del av skolorna används för närvarande över kapaciteten, särskilt i svenskspråkiga skolor: i över hälften av enheterna inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen är beläggningsgraden över hundra procent. Också i den finskspråkiga grundläggande utbildningen finns det några skolor med överkapacitet.
- Fri kapacitet finns framför allt på platser längre från centrum, men också i centrumområdet.
- Byggnadsbeståndet är i huvudsak i gott eller tillfredsställande skick. I skolorna används modul- eller andra tillfälliga lösningar som det är förenligt med målen att avstå från på lång sikt och övergå till permanenta utrymmen.
- Genomsnittet av de årliga kostnaderna per elev är cirka 11 900 €. Med högre kostnader per elev skiljer sig i huvudsak mindre enheter.

lakttagelser om nuläget, daghem

- Ungefär hälften av nuvarande daghem har för närvarande fler barn än vad daghemmets kapacitet tillåter.
- De byggnader som småbarnspedagogiken använder är i huvudsak i gott eller tillfredsställande skick. Men det finns också några objekt som är i ett försvarligt eller svagt skick.
- Genomsnittet av de årliga kostnaderna per barn är cirka 14 100 €. Med högre kostnader skiljer sig särskilt mindre enheter med färre än hundra barn samt största delen av livscykelobjekten.

Nästa arbetsskede är planeringsskedet för servicenätet, där eventuella utvecklingsscenarioer utreds. Scenarioarbetet jämför den nuvarande servicekapaciteten med utvecklingen av servicebehovet. Som en del av planeringen av servicenätet genomförs också barnkonsekvensbedömningar. De mest potentiella scenarierna jämförs och optimeras med valda variabler och utifrån stadens respons. Därefter rapporteras och utvecklas resultaten tillsammans med projektgruppen. Resultatet blir en färdig servicenätsplan som presenteras för beslutsfattarna och kommuninvånarna, inklusive ett förslag till scenario som ska väljas.

Bilaga

Utredning av servicenätet i Borgå, beskrivning av nuläget

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen antecknar beskrivningen om servicenätets nuläge i Borgå för kännedom.

Beslut

Stadsstyrelsen beslöt enhälligt anteckna beskrivningen om servicenätets nuläge i Borgå för kännedom.

Stadsstyrelsen 24.06.2024 § 200

Scenarierna är en del av planeringen av servicenätet. Servicenätsplanen utarbetas efter servicenätsutredningen och utgående från den. Vad som utreds och vilka uppgifter som används i planeringen har på förhand fastställts i principerna för planering av servicenätet som har beslutats i stadsstyrelsen 8.4.2024.

Scenariernas utgångsuppgifter består av en prognos över antalet barn, ett mål för beläggningsgraden och uppgifter från servicenätsutredningen om nuläget. Scenarierna planeras utgående från den mest sannolika prognosen för antalet barn och det bildas granskningspunkter med fem års mellanrum. Servicenätet planeras enligt serviceområden. Scenarier är ett sätt att beskriva alternativa lösningar och framtider under olika förutsättningar.

Serviceområdena är större än de nuvarande elevupptagningsområdena och även detta har beslutats som princip i stadsstyrelsen 8.4.2024. I synnerhet princip 2, servicenätet stöder bildandet av en hel och enhetlig stig för växande och lärande, är av stor betydelse vid planeringen av scenarierna. Förutseendet av lärostigen görs inom serviceområdet för att bilda lämpliga grupper. På grund av flexibiliteten finns det flera daghem och skolor inom serviceområdet, vilket innebär att områdesindelningen är större än de nuvarande elevupptagningsområdena. Hur barnen placeras kan granskas mellan olika serviceområden. Närskoleprincipen förverkligas fortfarande i enlighet med lagen så att utbildningsanordnaren anvisar den blivande eleven en närskola när skolvägen börjar. Servicenätet planeras så att man med hjälp av det säkerställer en hel och enhetlig lärostig för barnet. Målet är att minska de övergångar under barnets lärostig som beror på Borgå stads servicenät. Övergångarna genomförs i regel i övergångsfaserna.

Scenarierna blir klara hösten 2024 och först när de är klara är det möjligt att fatta beslut om åtgärderna. Nu fattas beslut om hur olika alternativ ska beskrivas.

Fördelningen av de planerade serviceområdena i scenarierna är följande:

Finskspråkiga skolor

- Östra serviceområdet; nuvarande skolor: elevupptagningsområden för Kevätkummun, Epoon, Ilolan, Keskuskoulu och Huhtisen koulu. Högstadieskolan Linnajoen koulu.
- Västra serviceområdet; nuvarande skolor: elevupptagningsområden för Hinthaaran, Kulloon, Tolkkisten, Hamarin, Peipon och Jokilaakson koulu. Högstadieskolan Pääskytien koulu.

- Serviceområdet för Albert Edelfeltin koulu (enhetsskola, smågrupper)

Svenskspråkiga skolor

- Östra serviceområdet; nuvarande skolor: elevupptagningsområden för Kvarnbackens, Vårberga, Sannäs och Grännäs skola. Högstadieskolan Lyceiparkens skola.
- Västra serviceområdet; nuvarande skolor: elevupptagningsområden för Strömborgska (enhetsskola), Eklöfska, Hindhår och Kullo skola

Daghem: enligt nuvarande serviceområden som har varit tre

- Centrumområdet och norra serviceområdet
- Östra området och serviceområdet för östra glesbygden
- Västra området och serviceområdet för västra glesbygden

Bedömningen av scenarierna baserar sig på en jämförelse av de fastigheter som ingår i servicenätet, en jämförelse av alternativen i servicenätet och beaktandet av olika utfall i fråga om antalet barn, en känslighetsgranskning.

Preliminära alternativa sätt att definiera scenarier:

Basscenario 0: jämlikhet mellan verksamheterna

1. Inga indragningar
2. Nya ombyggnader och förbättringar, slopande av tillfälliga lokaler, nya gymnastiksalor (t.ex. 2 st.)
3. Nya serviceområden i bruk
4. Jämlikhet mellan verksamheterna i objekten
5. Inga strukturella lösningar, besparingstryck på personalkostnaderna
6. Ekonomiska mål uppnås inte (Programmet för balans i ekonomi och produktivitet)
7. Det finns inte en lika bra möjlighet att satsa på undervisningens kvalitet

Scenario 1: Jämlikhet i verksamheten och måttfull effektivisering av verksamheten

1. Milda indragningar; de flesta enheter blir kvar
2. Ombyggnad med måtta, avskaffande av tillfälliga lokaler
3. Nya serviceområden i bruk, flexibel utjämning av grupper
4. Jämlikhet mellan verksamheten i de kvarstående objekten
5. Strukturella lösningar med måtta, förtätning och optimering
6. Det är möjligt att nå ekonomiska mål, t.ex. cirka 3-5 miljoner på lång sikt inom 15 år (fram till år 2040). Målen i programmet för balansering av ekonomi och produktivitet.
7. Satsningar på undervisningens kvalitet

Scenario 2: jämlikhet i verksamheten och en mer omfattande effektivisering av verksamheten

1. Radikala indragningar, förtätning och optimering
2. Avskaffande av tillfälliga lokaler och tillgodoseende av servicebehovet, jämlikhet i verksamheten i de kvarstående enheterna
3. Nya serviceområden i bruk, flexibel och målmedveten utjämning av grupper som en kontinuerlig process (början av lärostigen)

4. Mer omfattande effektivisering av verksamheten, mer kompletterande byggande eller nybyggnation som förenar enheter vid behov.
5. Flera strukturella lösningar på lång sikt
6. De ekonomiska målen uppnås väl och förutseende av en radikal minskning av antalet barn, t.ex. cirka 6-8 miljoner euro inom 15 år.
7. Satsningar på undervisningens kvalitet.

Scenariogranskningarna kan ses över i de slutliga genomförandebesluten och de ger möjlighet till en flexibel granskning beroende på hur antalet barn har förverkligats. Känslighetsgranskningen syftar på just denna flexibilitet, det vill säga hur prognosen tolkas maximalt eller på annat sätt.

På hösten genomförs en andra barnkonsekvensbedömning, vårdnadshavarna involveras med ett öppet evenemang och personalen inom växande och lärande hörs genom en enkätundersökning. Under hösten ordnas även en andra aftonskola för fullmäktige. Nämnderna och sektionerna hörs i enlighet med den process som stst beslutar.

De viktigaste innehållen i rapporteringen i scenarioskedet är analys och presentation av behoven av att centralisera och utveckla servicelokalerna, beskrivning av scenarierna, bedömning och jämförelse av scenarierna och förslag till det scenario som ska väljas. Scenarierna kommer också att innehålla kriterier som stöder deras genomförande, men de kommer att härledas när scenarierna är klara. Det vill säga med vilka kvantitativa ramvillkor scenariot i fråga kan förverkligas och vilka kriterier som ska följas för att fördelarna med dessa scenarier ska kunna uppnås. Sådana kan vara t.ex. gruppstorlek, antal enheter, verksamhetskostnader som kan användas, personalresurser.

Som styrgrupp beslutar stadsstyrelsen om riktlinjerna för byggandet och utformningen av olika scenarier. Med hjälp av riktlinjerna börjar man bygga olika scenarier i enlighet med de principer som godkändes i stst 8.4.2024.

Den slutliga behandlingen av scenarierna och besluten om scenariernas innehåll och det alternativ som ska väljas fattas i stadsstyrelsen i oktober och beslut om servicenätet fattas i stadsfullmäktige 30.10. Åtgärderna och förslagen blir därmed en del av budgeten för 2025. Beslut som fattas hösten 2024 kan verkställas också under planeringsåren (2026-2027) och senare under granskningsperioden för scenarierna.

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen beslutar att planeringen av servicenätet fortsätter genom att bereda de tre olika scenarier som beskrivits ovan och som ligger till grund för den egentliga servicenätslösningen i höst.

Elin Blomqvist-Valtonen föreslog att ärendet återremitteras till ny beredning som Frida Sigfrids understödes.

Beslut

I omröstningen förlorade stadsdirektörens förslag med rösterna 6 (Markku Välimäki, Vilhelmiina Eskola, Jorma Wiitakorpi, Matti Valasti, Nina Uski, Sami Rynnänen) – 7 (Kevin Servin, Johan Söderberg, Elin Blomqvist-Valtonen, Johnny Holmström, Bodil Lund, Frida Sigfrids, Eeva Puromies) mot Elin Blomqvist-Valtonens förslag.

Stadsstyrelsen beslutade efter omröstning återremittera ärendet till ny beredning.

Nämnden för växande och lärande 08.08.2024 § 138

Beredning och tilläggsuppgifter:
bildningsdirektör Sari Gustafsson, förvaltningschef Mervi Tuominen
fornamn.efternamn@borga.fi

Sektorn för växande och lärande har varit en aktiv part i beredningen av arbetet med servicenätet tillsammans med andra sektorer. Enligt Borgås stadsstrategi ansvarar sektorn för växande och lärande för att säkerställa en enhetlig uppväxtstig som är funktionellt vettig och ändamålsenlig med tanke på produktiviteten. Sektorn för växande och lärande ansvarar för den pedagogiska och fostrande delen av ordnandet av tjänster.

Nämnden för växande och lärande har vid sitt möte 29.2.2024 gett sitt utlåtande om principerna för att bilda ett servicenät. Nämnden har vid varje möte under våren 2024 fått en lägesrapport om hur planen för servicenätet framskrider. Dessutom har man ordnat en egen aftonskola för nämnden i anslutning till nuläget för servicenätet.

Planeringen av servicenätet har framskridit till ett scenario där tre olika alternativ föreslås för att ordna tjänsterna i framtiden. Scenarierna baserar sig på prognosen för antalet barn, nuläget i utredningen om servicenätet och de principer för servicenätet som stadsstyrelsen godkände 8.4.2024. Med hjälp av scenarierna strävar man efter att hitta en lösning som tryggar kvaliteten på undervisningen och fostran, svarar mot förändringar i antalet barn, effektiviserar tjänstproduktionen och är ekonomiskt hållbar. Scenarierna granskas utgående från varje serviceområde (principer för servicenät, 8.4.2024).

Varje scenario innehåller olika åtgärder som påverkar servicenätets struktur, antalet servicelokaler och deras kvalitet, gruppstorlekar, personalresurser och verksamhetskostnader. Konsekvenserna av scenarierna bedöms både ekonomiskt och pedagogiskt.

Scenarierna är följande:

Scenario 0: jämlikhet i verksamheten

- I scenariot görs inga nedskärningar i servicenätet, befintliga lokaler underhålls och funktionella förbättringar görs vid behov, t.ex. vad gäller gymnastiksal. Tillfälliga lokaler avvecklas. Även

bildningscentraler och tvåspråkiga lösningar är inkluderade samt andra mångsidiga lösningar.

- Åtgärderna enligt scenariot uppnår sannolikt inte de ekonomiska målen, eftersom ett större antal objekt ökar kostnaderna för reparation, underhåll och drift än de två övriga scenarierna.

Scenario 1: jämlikhet i verksamheten och måttfull effektivisering av verksamheten

- I scenariot görs vissa nedskärningar i servicenätet. Till exempel kan verksamheten i en äldre eller mindre enhet sammanslås med en annan enhet. Vid behov görs utbyggnadsinvesteringar. Lokaler som kvarstår i servicenätet underhålls. Tillfälliga lokaler avvecklas. Även bildningscentraler och tvåspråkiga lösningar är inkluderade samt andra mångsidiga lösningar.
- Åtgärderna enligt scenariot möjliggör ett något mer kostnadseffektivt servicenät genom att antalet objekt i nätverket minskar. Detta scenario ger större möjlighet än scenario 0, att prioritera personalkostnader framom intern hyra samt nå de ekonomiska målen.

Scenario 2: jämlikhet i verksamheten och en mer omfattande effektivisering av verksamheten

- I scenariot görs mer omfattande nedskärningar i servicenätet. Till exempel kan enheter slås samman med en befintlig eller ny byggnad. Antalet enheter i servicenätet är mindre och enheterna är större än i scenario 1. Vid behov görs utbyggnads- eller nybyggnadsinvesteringar. Lokaler som kvarstår i servicenätet underhålls. Tillfälliga lokaler avvecklas. Kan innehålla kreativa mångsidiga lösningar. Målet är enhetligare enhetsstorlekar och jämlika gruppstorlekar.
- Åtgärderna enligt scenariot möjliggör ett betydligt mer kostnadseffektivt servicenät genom att antalet objekt i nätverket ytterligare minskar. Detta scenario ger störst möjlighet att prioritera personalkostnader framom intern hyra samt nå de ekonomiska målen. Undervisningsresurserna fördelas jämnare tack vare enhetligare gruppstorlekar.

Scenarierna är ännu i planeringsskedet och deras närmare innehåll och kostnadsberäkningar kommer att bli färdiga före utgången av september. Förutom ändringar i enheterna undersöks i scenarierna även möjligheterna att exempelvis utnyttja framtida överkapacitet i skolorna för förskoleverksamhet samt andra flexibla användningslösningar för befintliga lokaler.

För intressentgrupperna ordnas höranden och informationsmöten om scenarierna samt under hösten en bedömning av konsekvenserna för barn. Nämnden får en scenarierapport för behandling i oktober och ger sitt utlåtande om den till stadsstyrelsen. Stadsstyrelsen beslutar i oktober om vilket scenario som ska väljas och lägger i november fram beslutet för godkännande i stadsfullmäktige. Ett av scenarierna kan väljas som ett alternativ, kompletterat eller något ändrat, som till exempel i

kollektivtrafiklösningen eller Kokon-lösningen. Olika lösningar innebär olika ekonomiska lösningar.

Bildningsdirektör

Nämnden godkänner de tre ursprungliga definitionerna av scenarierna. De av nämnden godkända initiala definitionerna av scenarierna kommer att ges till kännedom för utbildningssektionerna och vidare till stadsstyrelsen. De faktiska scenarierna kommer att förberedas enligt tidsplanen som godkänts och fastställts av stadsstyrelsen.

Paragrafen justeras genast.

Beslut

Nämnden godkände de tre ursprungliga definitionerna av scenarierna. De av nämnden godkända definitionerna av scenarierna kommer att ges till kännedom för utbildningssektionerna och vidare till stadsstyrelsen. De faktiska scenarierna kommer att förberedas enligt tidsplanen som godkänts och fastställts av stadsstyrelsen.

Nämnden lade till ett enhälligt uttalande till beslutet:

Nämnden för tillväxt och lärande anser att det är viktigt att de scenarier som används som grund för det fortsatta arbetet är flexibla och att man utifrån dessa också kan hitta kreativa och nya lösningar. Grunden är tre scenarier, men när man arbetar med dem kan det uppstå ett scenario som kombinerar dessa på olika sätt. Det är inte bara viktigt att minska utan också att lyfta fram optimeringen. Det är också nödvändigt att i hög grad beakta att man vid beslutsfattandet granskar hur elevprognoserna har förverkligats och dimensionerar åtgärderna därefter.

När man bygger scenarier är det viktigt att låsa upp nyckeltal och se till att siffrorna är korrekta och transparenta. Olika byggnader har olika finansieringsmodeller och alla måste vara medvetna om detta. Alla måste kunna lita på att processen är neutral och att man utifrån den gör scenariomodeller och senare beslut. Scenarierna måste ta hänsyn till alla fem fastställda principer.

I beskrivningen av nuläget i servicenätet har man redogjort för redan fattade beslut och så att säga objekten i röret. Dessa beslut ska man inte gå tillbaka till i scenarierna utan de ska genomföras i enlighet med stadens program för ekonomisk effektivitet och balans.

I scenarierna ska undervisningens kvalitet och de pedagogiska och sociala perspektiven vara starkt med, beslut som ligger i elevens intresse baserar sig på en helhet där man ser på såväl pedagogiska, sociala som ekonomiska perspektiv och alla dessa ska vara med i scenariomodellerna. Kriterierna preciseras senare och nämnden anser att den ska ha rätt att uttala sig också om kriterierna i arbetets följande fas.

Paragrafen justerades genast.

Nämnden för växande och lärande har 8.8.2024 behandlat de preliminära definitionerna av servicenätets scenarier och utöver det egentliga beslutet velat ge följande utlåtande om scenarierberedningen.

I de processbeskrivningar som stadsstyrelsen redan har godkänt ingår en helhet med åtgärder om servicenätsplanen, programmet för balansering av ekonomi och produktivitet, budgeten 2025 (inklusive planeringsåren 2026 och 2027). Alla delmoment har beaktats och deras kompatibilitet har säkerställts. Verkställigheten ska säkerställas på ett ansvarsfullt sätt under denna fullmäktigeperiod. Beredningen av servicenätet följer stadsfullmäktiges beslut om budget, balanseringsprogrammet för ekonomi och produktivitet samt investeringar.

Det konkurrensutsatta projektet (Boost Brothers) omfattar tre ekonomiska och kvantitativa scenarier. En fjärde scenario görs separat och där utnyttjar man artificiell intelligens. Dessutom kan beslutsfattarna på olika nivåer, inom nämnden, stadsstyrelsen, stadsfullmäktige, framföra sina egna åsikter om de föreslagna scenarierna. Innehållet i scenarierna kan kombineras, ökas eller minskas, och separata beslut om genomförandet fattas om dem i november i samband med att budgeten godkänns. På motsvarande sätt har man i Borgå arbetat med bl.a. de stora projekten i Kokon och gällande kollektivtrafiken.

De slutgiltiga scenarieförslagen kan t.ex. vara en kombination av de presenterade alternativen. Scenarierna ska inte tolkas eller behöver inte utnyttjas som sådana i framtiden, utan genom kontinuerlig utvärdering genom att följa den verkliga minskningen av antal barn och genom att genomföra scenarier i förhållande till antalet barn och befolkningsutvecklingen per region. Scenarierna byggs som arbetsredskap så att de är flexibla, vilket utgör en del av det strategiska ledarskapet. Planen för servicenätet kommer att granskas regelbundet för att genomförandet ska överensstämma med de faktiska nyckeltalen. Scenariogranskningarna kan ses över i de slutliga genomförandebesluten och de ger möjlighet till en flexibel granskning beroende på hur antalet barn har förverkligats. Den känslighetsanalys som nämns i utredningsrapporten hänvisar just till denna flexibilitet, det vill säga hur prognosen tolkas.

Definitionerna av scenarierna som förberedande grund är följande:

Scenario 0: jämlikhet i verksamheten

- I detta scenario görs inga nedskärningar i servicenätet, de nuvarande lokalerna underhålls och vid behov görs funktionella förbättringar t.ex. i fråga om motionslokalerna. De tillfälliga lokalerna slopas. I lokalerna finns också bildningscentraler och tvåspråkiga lösningar samt andra multifunktionella lösningar.

- Med åtgärderna i scenariot kommer staden sannolikt inte att uppnå de ekonomiska målen, eftersom ett större antal objekt ökar reparations-, underhålls- och driftskostnaderna mer än i andra scenarier.

Scenario 1: jämlikhet i verksamheten och måttfull effektivisering av verksamheten

- I scenariot görs vissa nedskärningar i servicenätet. Till exempel kan verksamheten vid en äldre eller mindre enhet överföras till en annan enhet. Vid behov görs utvidgningsinvesteringar. Lokaler som finns kvar i servicenätet upprätthålls. De tillfälliga lokalerna slopas. I lokalerna finns också bildningscentraler och tvåspråkiga lösningar samt andra multifunktionella lösningar.
- Åtgärderna enligt scenariot möjliggör ett något effektivare servicenät ekonomiskt, då antalet objekt i servicenätet är färre. Detta scenario ger bättre möjligheter att prioritera personalkostnader och andra finansiella mål mer än intern hyra jämfört med scenario 0.

Scenario 2: jämlikhet i verksamheten och en mer omfattande effektivisering av verksamheten

- I scenariot görs mer omfattande nedskärningar i servicenätet. Till exempel kan enheter kombineras i befintliga eller nya byggnad. Antalet enheter i servicenätet är mindre och enheterna större än i scenario 1. Vid behov görs utvidgnings- eller nybyggnadsinvesteringar. Lokaler som finns kvar i servicenätet upprätthålls. De tillfälliga lokalerna slopas. Kan innefatta kreativa multifunktionella lösningar. Målet är en mer enhetlig enhetsstorlek och jämlik gruppstorlek.
- Åtgärderna enligt scenariot möjliggör ett klart effektivare servicenät ekonomiskt, då antalet objekt i servicenätet är ännu färre. Detta scenario ger störst möjlighet att prioritera personalkostnader framom intern hyra samt nå de ekonomiska målen. Undervisningsresurserna fördelas jämnare mellan grupperna tack vare starkare enhetlighet.

En fjärde scenario görs separat och där utnyttjar man artificiell intelligens.

Scenarierna är ännu i planeringsskedet och deras närmare innehåll och kostnadsberäkningar kommer att bli färdiga före utgången av september. Utöver de ändringar som görs i enheterna undersöker man i scenarierna möjligheterna att utnyttja till exempel skolornas framtida överkapacitet för användning inom småbarnspedagogiken samt andra flexibla användningslösningar i fråga om befintliga lokaler.

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar att planeringen av servicenätet fortsätter genom beredningen av de fyra scenarier som beskrivs ovan och på basis av vilka det slutgiltiga servicenätsbeslutet fattas i november i samband med godkännandet av budgeten för 2025, efter behandling i nämnder och sektioner.

I den fortsatta beredningen beaktar stadsstyrelsen det enhälliga utlåtandet av nämnden för växande och lärande.

Nämnden för tillväxt och lärande anser att det är viktigt att de scenarier som används som grund för det fortsatta arbetet är flexibla och att man utifrån dessa också kan hitta kreativa och nya lösningar. Grunden är tre scenarier, men när man arbetar med dem kan det uppstå ett scenario som kombinerar dessa på olika sätt. Det är inte bara viktigt att minska utan också att lyfta fram optimeringen. Det är också nödvändigt att i hög grad beakta att man vid beslutsfattandet granskar hur elevprognoserna har förverkligats och dimensionerar åtgärderna därefter.

När man bygger scenarier är det viktigt att låsa upp nyckeltal och se till att siffrorna är korrekta och transparenta. Olika byggnader har olika finansieringsmodeller och alla måste vara medvetna om detta. Alla måste kunna lita på att processen är neutral och att man utifrån den gör scenariomodeller och senare beslut. Scenarierna måste ta hänsyn till alla fem fastställda principer.

I beskrivningen av nuläget i servicenätet har man redogjort för redan fattade beslut och så att säga objekten i röret. Dessa beslut ska man inte gå tillbaka till i scenarierna utan de ska genomföras i enlighet med stadens program för ekonomisk effektivitet och balans.

I scenarierna ska undervisningens kvalitet och de pedagogiska och sociala perspektiven vara starkt med, beslut som ligger i elevens intresse baserar sig på en helhet där man ser på såväl pedagogiska, sociala som ekonomiska perspektiv och alla dessa ska vara med i scenariomodellerna. Kriterierna preciseras senare och nämnden anser att den ska ha rätt att uttala sig också om kriterierna i arbetets följande fas.

Johan Söderberg gjorde ett ändringsförslag under behandlingen: "Det fjärde scenariot görs inte med AI." Förslaget förföll i brist på understöd.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade att planeringen av servicenätet fortsätter genom beredningen av de fyra scenarier som beskrivs ovan och på basis av vilka det slutgiltiga servicenätsbeslutet fattas i november i samband med godkännandet av budgeten för 2025, efter behandling i nämnder och sektioner.

I den fortsatta beredningen beaktar stadsstyrelsen det enhälliga utlåtandet av nämnden för växande och lärande.

Nämnden för tillväxt och lärande anser att det är viktigt att de scenarier som används som grund för det fortsatta arbetet är flexibla och att man utifrån dessa också kan hitta kreativa och nya lösningar. Grunden är tre scenarier, men när man arbetar med dem kan det uppstå ett scenario som kombinerar dessa på olika sätt. Det är inte bara viktigt att minska utan också att lyfta fram optimeringen. Det är också nödvändigt att i hög grad beakta att man vid beslutsfattandet

granskar hur elevprognoserna har förverkligats och dimensionerar åtgärderna därefter.

När man bygger scenarier är det viktigt att låsa upp nyckeltal och se till att siffrorna är korrekta och transparenta. Olika byggnader har olika finansieringsmodeller och alla måste vara medvetna om detta. Alla måste kunna lita på att processen är neutral och att man utifrån den gör scenariomodeller och senare beslut. Scenarierna måste ta hänsyn till alla fem fastställda principer.

I beskrivningen av nuläget i servicenätet har man redogjort för redan fattade beslut och så att säga objekten i röret. Dessa beslut ska man inte gå tillbaka till i scenarierna utan de ska genomföras i enlighet med stadens program för ekonomisk effektivitet och balans.

I scenarierna ska undervisningens kvalitet och de pedagogiska och sociala perspektiven vara starkt med, beslut som ligger i elevens intresse baserar sig på en helhet där man ser på såväl pedagogiska, sociala som ekonomiska perspektiv och alla dessa ska vara med i scenariomodellerna. Kriterierna preciseras senare och nämnden anser att den ska ha rätt att uttala sig också om kriterierna i arbetets följande fas.

Stadsstyrelsen 07.10.2024 § 261

Beredning och ytterligare information

Bildningsdirektör Sari Gustafsson, stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, lokaldirektör Mikko Silvast och finansdirektör Henrik Rainio, stadsdirektör Jani Pitkäniemi, förvaltningsdirektör Roope Lenkkeri, fornamn.efternamn@borga.fi

Man har fortsatt servicenätets planering så att stadens ledningsgrupp har deltagit tätt i beredningens sista skede. Som resultat av beredningsarbetet har det bilagda utkastet till Servicenätsplan för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen kommit till. Det genomför beslut som stadsstyrelsen gjort för att styra beredningen.

1. Det första beslutet gäller principerna för servicenätet, dvs. riktlinjer för värdegrunderna gällande servicenätets lösningar. På basis av dem föreslås, genomförs och uppskattas ändringar i servicenätet.
2. Det andra betydande beslutet berör faktumet att planen baserar sig på alternativa modeller (scenarier) om framtidens servicenät.
3. Som det tredje betydande beslutet kan nämnas att servicenätets planering baserar sig på serviceområden. Stadsstyrelsen har inte gjort ett egentligt beslut om serviceområdena, men serviceområdestänkandet har tagits fram i föredragningstexten för stadsstyrelsens besluts 24.6 samt i beskrivningen av princip 4.

Den största ändringen i beredningens sista skede har varit att ersätta scenarierna med alternativ. "Alternativ" är som term mer beskrivande än "scenario" och termen syftar på ett tydligare sätt på ett medvetet val och en medveten lösning. Begreppet scenario syftar mera på olika tänkbara framtider som inte påverkas av Borgås stads beslut. Stadsfullmäktige gör alltså inte ett beslut om vilken framtidsbild som genomförs mest troligast, utan beslutar om Borgås strategiska riktlinje gällande servicenät. Riktlinjen har bärkraft ända fram till år 2040.

Alternativen 1–3 som presenteras i nätverksplanens utkast överensstämmer inte helt med beskrivningen över stadsstyrelsens besluts från 12.8 över scenarierna 0–2 och deras preliminära innehåll. Stadsstyrelsen beslöt då att servicenätets utarbetande fortsätts genom att förbereda fyra scenarier (scenarierna 0–2 och det fjärde scenariot som optimeras m.h.a. artificiell intelligens). Det egentliga förslaget till servicenätets lösning görs på basis av dessa. Beredningen har nu producerat alternativen 1–3 och beskrivit som 0-alternativet en situation där servicenätet inte alls skärs ned. Beredningsgruppens vy är att helheten som beskriver de tre alternativen och status quo erbjuder bäst de alternativ som betjänar beslutsfattandet ur de utgångspunkter som bestämts. I beslutsfattandet har det ansetts vara väsentligt att erbjuda flera alternativ (tre eller i mån av möjligheter fyra) så att man inom alternativen gör olika antal förtätande åtgärder för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningens servicenät. Efter stadsstyrelsens beslut 12.8 framgick det att det med denna tidtabell inte finns tillräckliga förutsättningar för att skapa ett alternativ som grundar sig på optimering m.h.a. artificiell intelligens.

Till genomförandet av servicenätsplanen hör som en väsentlig del indelningen av den föreslagna åtgärdshelheten i tre delar, dvs. tidsperioderna 2025–2029, 2030–2034 och 2035–2040. Servicenätsplanen är en bindande plan för genomförande endast när det gäller den första granskningsperioden. De två senare faserna förutsätter en bedömning av situationen under en närmare tidpunkt för uppgiften. I den kommer man särskilt att ta i beaktan den lokala utvecklingen av antalet barn, fastigheternas skick och livscykel, förändringar i statsandelarna och stadens ekonomiska situation även mer allmänt, samt faktorer som har att göra med stadsplanering.

Alternativen innehåller noggrant angivna åtgärder ända fram till 2040, eftersom det har ansetts vara viktigt i beslutsfattandet för att kunna utvärdera alternativen sinsemellan. Beslutet som görs mellan de olika alternativen betyder framför allt att man binder sig till en strategisk riktlinje som har synliga effekter åtminstone 15 år framåt. Det är trots det ytterst viktigt att betona att besluten som gäller genomförandet av servicenätet förutsätter en sådan information som kommer att preciseras, och som finns till tillgänglig närmast med sikt på budgeten och dess planår. Detta betonas också av principen som bestämts: planeringen av servicenätet bygger på information.

Utkastet till servicenätsplan grundar sig på en uppdelning i serviceområden, vilka skulle ersätta traditionella elevupptagningsområden i fortsättningen. Det finns flera skolor och daghem på serviceområdet. Förändringen är en nödvändig förutsättning för att man ska kunna göra verklig och effektiv servicenätsplanering. Serviceområdena för också med sig nödvändig flexibilitet i daghemmens och skolornas verksamhet och verksamhetsförutsättning i och med att de skapar en bredare planeringsmöjlighet. En förbättrad planeringsmöjlighet betyder en bättre möjlighet att optimera servicenätet som är i bruk just nu. Enligt nämnden för växande och lärande är det ett särskilt viktigt mål för planens utarbetande.

I bruktagandet av serviceområdena förutsätter att man gör en ändring i förvaltningsstadgan i samband med godkännandet av serviceplanen. Med hjälp av den ersätts nämnden för växande och lärandes befogenhet att besluta om elevupptagningsområden med principerna för elevupptagning. Principerna för elevupptagning tillämpas i framtiden inom serviceområdena på motsvarande sätt som de har tillämpats hittills när man har gjort beslut om närskolan för individuella elever. Beslutet om uppdelningen i serviceområden skulle enligt förslaget göras på fullmäktigenivå.

Genomförandet av servicenätsplanen betyder att antalet undervisningsgrupper och grupper inom småbarnspedagogiken minskar. Det minskade antalet grupper minskar motsvarande behovet för personal. Personalminskningarna kan genomföras genom pensionering och annan personalomsättning samt vid behov genom att minska på tidsbundna uppgifter.

Optimeringen av servicenätet förutsätter att arbetsstället och arbetsgemenskapen ändras. Å andra sidan anställs arbetstagarna och tjänsteinnehavarna för Borgå stads tjänst och ändringar gällande arbetsställen och uppgifter är vanliga också av annan orsak. Det minskade antalet barn påverkar också på timresursen oberoende på vilket alternativ som väljs och därmed kan det påverka antalet undervisningstimmar som erbjuds enskilda lärare.

Beslutsförslagets egentliga innehåll finns i det bifogade utkastet till nätverksplan. För att göra det lättare att bekanta sig med planen har en Power Point-presentation bifogats till beslutsförslaget. Presentationen innehåller planens centrala innehåll och den är gjord av en multiprofessionell arbetsgrupp. Presentationssättet är till för att underlätta såväl beslutsfattarnas som de intresserade Borgåbornas möjlighet att bekanta sig med ärendet. Planens centrala basdata, principer för upprättande och slutsatser finns samlade i planens kapitel 8 Sammanfattning och slutsatser. I sammanfattningen finns dessutom en beskrivning om besluten som lett till planens utarbetning. Det rekommenderas att börja läsa planens därifrån.

Bilagor

Utkast till Servicenätsplan med bilagor (8 stycken)

Sammanfattning av servicenätsplanen 4.10.2024 (PP)

Stadsdirektören
Stadsstyrelsen beslutar skicka det bifogade utkastet till servicenätsplan för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen för de följande organ:

Nämnden för växande och lärande
Finsk- och svenskspråkiga utbildningssektioner
Stadsutvecklingsnämnden
Livskraftsnämnden
Ungdomsfullmäktige
Rådet för personer med funktionsnedsättning
Äldrerådet.

Organen ombeds ge sina utlåtanden om utkastet och fästa uppmärksamhet till väsentliga faktorer och effekter ur deras synpunkter för individuella uppgiftsområden. Utlåtandena bör ges senast 8.11.2024.

Dessutom ger stadsstyrelsen kommunborna och olika kretsar av intressenter en möjlighet att ge feedback om servicenätsplanen m.h.a. en blankett som upprättas på stadens webbplats. Blanketten publiceras 10.10 efter infomötet som riktas till invånarna.

Stadsdirektören kompletterade sitt förslag vid mötet. Utkastet till och sammandraget för servicenätsplanen för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen har uppdaterats. Ändringarna är markerade med rött i dokumenten.

Kevin Servin förslög att ärendet bordläggas. Förslaget förföll i brist på understöd. Kevin Servin lämnade en protokollsanteckning i ärendet.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt skicka utkastet till servicenätsplanen för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen för de följande organ:

nämnden för växande och lärande
finsk- och svenskspråkiga utbildningssektioner
stadsutvecklingsnämnden
livskraftsnämnden
ungdomsfullmäktige
rådet för personer med funktionsnedsättning
äldrerådet

Utlåtandena bör ges senast 8.11.2024.

Dessutom beslutade stadsstyrelsen ge kommunborna och andra grupper en möjlighet att ge feedback om servicenätsplanen via stadens webbplats. Blanketten publiceras på stadens webbplats efter diskussionsmöte för invånare 10.10.2024.

Paragrafen justerades genast.

Beredningens bakgrund, principer och process

I Borgå stads budget för 2024 beslutade man att göra en servicenätsutredning om skolor och daghem samt en plan för framtiden för sektorn för växande och lärande.

Servicenätet för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning ställs i relation till ändringar i omvärlden, så som befolkningsförändringar, ändringar i lagstiftningen, framförhållningen av servicebehov och ordnandet av tjänster, ändringar i finansiering och kostnader samt behov av totalrenoveringar och nybyggnad.

När antalet barn minskar är det nödvändig att förnya servicenätet så att staden även i framtiden kan producera kvalitativa tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. Den minskningen av antalet barn som redan skett minskar klart stadens statsandelar åtminstone under de följande cirka tio åren. Om barnantalet fortsätter att minska i enlighet med befolkningsprognoserna, minskar stadens statsandelar betydligt mer.

Grunden för planeringen av servicenätet är strategiska principer och riktlinjer som byggts under processen, med vilka man kan skapa en bestående, mångsidig och långvarig verksamhetsmodell. Vid beredningen av servicenätet har man iakttagit stadsfullmäktiges beslut om budgeten samt stadens ekonomiska helhetsläge.

Beredning av servicenätsplanen har gjorts i samarbete mellan sektorn för växande och lärande, lokaltjänsterna och planeringen av markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen. En projektgrupp som består av representanter för dessa funktioner har fört processen vidare under stadsstyrelsens ledning. Principerna för servicenätsarbetet godkändes av stadsstyrelsen 8.4.2024. Principerna är:

1. Växande och lärande står i centrum för verksamheten.
2. Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande.
3. Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter.
4. Planeringen av servicenätet bygger på information.
5. Planeringen av tjänsterna för finsk- och svenskspråkiga språkgrupper har samma grunder.

Utifrån ovan nämnda principerna gjordes en kartläggning av nuläget för utredningen av skol- och daghemsnätet i Borgå, som stadsstyrelsen behandlade på sitt möte 17.6.2024.

Scenariodefinitionerna (*alternativen i den färdiga servicenätsplanen*) som visar riktningen av den framtida planeringen av servicenätet fastställdes vid stadsstyrelsens möte 12.8.2024.

Utkastet till servicenätsplan blev färdig 4.10.2024. Utkastet innehåller i stora drag ett s.k. nulägesalternativ och djupare analyser av tre olika alternativ för att utveckla servicenätet. I alla alternativ ingår åtgärdsförslag i etapper som gäller servicenätet: både för kortare tidsperioder (åren 2025 – 2029) och med beaktande av nuvarande uppgifter också för åren 2030 – 2034 och 2035 – 2040. Bakom alla alternativ ligger tanken på s.k. serviceområden som är större än de nuvarande elevupptagningsområdena.

Stadsstyrelsen beslutade vid sitt möte 7.10.2024 sända utkastet till servicenätsplan till nämnder och utbildningssektioner för utlåtande. Utlåtanden begärdes också av äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning samt ungdomsfullmäktige. Avsikten är att de lösningar som gäller servicenätet i och med fullmäktiges beslut ska bli en del av budgeten för 2025, både för budgetåret 2025 och för planeringsåren 2026 och 2027.

Bedömning av konsekvenser för barn och delaktighet

Vid beredningen av servicenätsplanen har konsekvenserna för barn bedömts på ett heltäckande sätt i enlighet med den modell som bildningsnämnden beslutade 2022. I bedömningen har man beaktat pedagogiska, funktionella, tekniska och lägesaspekter, med särskild betoning på barnens jämlikhet.

Bedömning av konsekvenser för barn har gjorts i två skeden: först i samband med utredningen av servicenätets nuläge under våren 2024 och i slutet av sommaren 2024 i samband med planeringen av servicenätet. I båda skedena har man hört barnen, deras föräldrar och deras närmaste vuxna. Allas synpunkter har beaktats vid bedömningen av åtgärdsförslagen. Personalen har dessutom kunnat delta i processen genom en enkät i samband med programmet för balansering av ekonomi och produktivitet.

För de vårdnadshavare vars barn de kommande besluten om att lägga ner skolor skulle gälla under de följande tre åren, ordnas en föräldrakväll innan fullmäktiges slutliga beslut fattas. Samtidigt berättas det om hur övergången till de nya skolorna sköts och hur barnen får bekanta sig med dem.

De beredande tjänsteinnehavarnas egen bedömning är att man vid bedömningen av konsekvenserna för barn har kunnat utreda vilka konsekvenser de beslut som presenteras har för barnen på ett heltäckande och tillförlitligt sätt. Det förfarande som tillämpats motsvarar den modell som nämnden har beslutat om och överensstämmer till sin kvalitet med de krav som allmänt ställs på bedömningen av konsekvenserna för barn.

Kommunikation och delaktighet under processen

Information om servicenätsarbetet har i alla skeden av processen kommunicerats aktivt och via flera kanaler till såväl vårdnadshavare, personal, förtroendevalda, medier som invånarna i större utsträckning. På stadens webbplats har man öppnat en separat webbplats för servicenätet, där man samlat all aktuell information

och utredningar om hur arbetet framskrider. På webbplatsen finns också en spalt med vanliga frågor (FAQ), dvs. frågor och svar som ställts till staden i olika kanaler. Man har kommit överens om att svar på frågorna ska registreras fram till 13.11.2024, dvs. tills helheten skickas till stadsstyrelsen för beslutsfattande. Man har informerat stadens personal om servicenätsarbetet bl.a. i personalens intranättjänst och elektroniska nyhetsbrev.

Utredningen och planen för servicenätet har också presenterats för personalen, de förtroendevalda, vårdnadshavarna, medierna och invånarna vid olika informations- och diskussionstillfällen under arbetets gång. Servicenätsutredningen behandlades i stadsfullmäktiges aftonskola våren 2024 och servicenätsplanen i aftonskolan 3.10.2024. För stadens invånare ordnades ett öppet infotillfälle 10.10.2024, och man har kunnat ge respons på frågan genom en öppen enkät på stadens webbplats 11 – 28.10.2024.

Närmaste cheferna har informerats om processens olika skeden. Cheferna har ålagts att hålla sin egen personal uppdaterad, uppmuntrats att fråga förvaltningen och ledningen mer om frågan samt påmints om att allt material på webbplatsen för servicenätet också är avsett att användas av personalen. Över 10 meddelanden har skickats till personalen under processen. På chefsträffar för sektorn för växande och lärande har man under hösten berättat om läget i planeringen av servicenätet, och ärendet har även behandlats i sektorns samarbetsgrupp. Före publiceringen av alternativen och fullmäktiges aftonskola hösten 2024 ordnades ett informationsmöte för närmaste cheferna samt ett diskussions- och informationsmöte för rektorerna dagen efter infotillfället.

Hörandena av personalen har ordnats i slutet av oktober vid Ilolan koulu och Epoon koulu, som har varit bland de skolor som ska läggas ned i alla de föreslagna alternativen i utkastet till servicenätsplan. Samarbetsförfarandet på stadsnivå slutförs vid samarbetskommitténs möte i november. Personalen informeras under hela projektets framskridande; följande gång i personalinfon 13.11.2024 innan stadsdirektörens förslag offentliggörs.

Sammanfattning av organens och påverkansorganens yttranden

Stadsstyrelsen sände servicenätsplanen till olika förtroendeorgan 7.10.2024. Utlåtanden har tagits emot av: nämnden för växande och lärande, livskraftsnämnden, stadsutvecklingsnämnden, den finskspråkiga utbildningssektionen, den svenskspråkiga utbildningssektionen, äldrerådet och ungdomsfullmäktige. Rådet för personer med funktionsnedsättning skickade inte in ett utlåtande. Utlåtanden finns i sin helhet som bilagor till detta beslutsförslag. Nedan har det viktigaste innehållet i utlåtandena refererats.

Utlåtandena har granskats särskilt i förhållande till de ovan nämnda principerna för inrättande av ett servicenät, som godkänts av stadsstyrelsen.

Nämnden för växande och lärande betonar i sitt eget utlåtande vikten av en övergripande granskning för båda språkgrupperna. Nämnden betonar att lärandet står i centrum för granskningen av servicenätet. I utlåtandet lyfts fram en god personalpolitik. Nämnden understöder principen om serviceområden med tanke på utjämning av gruppstorlekarna. Då servicenätet förändras betonar nämnden att transportprinciperna ska fungera. Det är viktigt att beakta de ekonomiska aspekterna när verksamhetsmiljön förändras. Nämnden bedömer att planen är en tillräckligt omfattande och multiprofessionellt sammanställd helhet. Även genomförandet av planen ska enligt nämnden genomföras på ett multiprofessionellt och sektorsövergripande sätt. Nämnden anser att principerna för serviceområdena ska fastställas innan beslut om servicenät fattas. Servicenätets strategiska riktlinje måste ses över med minst två års mellanrum. Alternativ 3 som föreslås i servicenätsplanen är enligt nämnden för sträng.

Den finskspråkiga utbildningssektionen betonar sektorns satsningar på högklassig kärnverksamhet som möjliggör framtida beslut. Analysen av verksamhetsmiljön möjliggör en god personalpolitik. Även den finskspråkiga utbildningssektionen stöder principen om serviceområden och betonar betydelsen av principerna för transport. Sektionen betonar i sitt utlåtande planens ekonomiska hållbarhet och ordnandet av undervisningen i ändamålsenliga lokaler. Enligt sektionen är utredningen tillräckligt omfattande och multiprofessionell, och i likhet med nämnden för växande och lärande vill sektionen vid sidan av planeringen också att verkställandet ska vara multiprofessionellt och tväradministrativt. I sektionen vill sektionen lyfta fram särdragen i Peipon koulus område vid granskningen av servicenätet. Servicenätets läge ska granskas varje år i samband med budgeten och den strategiska linjen vartannat år. Sektionen anser att det är viktigt att Hindhår bildningscentrum förbättras och att Peipon koulu ersätts med en ny skola.

Den svenskspråkiga utbildningssektionen betonar att skolornas storlek inte är avgörande för elevernas prestationer. Sektionen vill att man fattar beslut om principerna för serviceområdena innan man fattar beslut om servicenätet. Sektionen förhåller sig reserverat till en eventuell nedläggning av Kullo skola. Sektionen betonar att kapaciteten i det svenskspråkiga skolnätet redan i nuläget är hög, vilket försvårar ändringen av servicenätets struktur. Enligt sektionen är utredningen tillräckligt omfattande för framtida beslut, men anser att bedömningen av konsekvenserna för barn är ytlig och målinriktad. Sektionen lyfter fram de svenska utbildningstjänsternas särdrag i fråga om lokaler och kapacitet samt bildningscentrens betydelse. Alternativ 3 i servicenätet är enligt den svenskspråkiga utbildningssektionen för strängt.

Livskraftsnämnden anser att servicenätsplanen har utarbetats grundligt och omsorgsfullt och att den baserar sig på en multiprofessionell bedömning. Principen om serviceområden understöds av nämnden med tanke på de kommande ändringarna och utjämningen av gruppstorlekarna. Principen ger enligt nämnden

flexibilitet och hjälper till att stävja utvecklingen av differentiering i regionerna. Nämnden betonar skollokalernas funktionalitet och mångsidighet till exempel i fråga om idrottstjänster, medborgarinstitut (Kombi) och bibliotekstjänster. Nämnden betonar också upprätthållandet av byarnas livskraft och konstaterar att byarna och eventuella förändringar i servicenätet beaktas när serviceplanerna för livskraftssektorn utarbetas. Byarnas särdrag och livskraft kan även i fortsättningen stärkas t.ex. genom ett nätverk av näridrottsplatser, bokbussens rutter och KoMbis tjänster samt genom strategisk planering av evenemang, marknadsföring och utveckling av samarbetsnätverk (t.ex. Utvecklingsföreningen SILMUR).

Stadsutvecklingsnämnden understöder principen om serviceområden när det gäller att jämna ut gruppstorlekarna och stävja utvecklingen av differentiering. Nämnden betonar att de strategiska riktlinjerna för servicenätet påverkar planläggningen och markanvändningen på lång sikt. Nämnden konstaterar att beslutsmodellen möjliggör utveckling av olika områden. I denna process ska man beakta ansvarsområdet för stadsutveckling (till exempel planläggning, tomternas åtgång, infrastruktur, migration). Stadsutvecklingsnämnden lyfter fram oron för byarnas livskraft när alternativen i planen förverkligas. Nämnden betonar vilka konsekvenser eventuella nedläggningar har för mångsidigheten i bostads- och tomtutbudet i Borgå och för stadens attraktionskraft. Nämnden hoppas att staden också granskar tillväxtscenarier, särskilt i fråga om västra Borgå.

Äldrerådet betonar i sitt utlåtande att skollokalerna används på ett mångsidigt sätt för att bevara byarnas livskraft. Äldrerådet önskar en bedömning av konsekvenserna för äldre och lyfter fram den kraftiga ökningen av antalet äldre personer under de kommande åren.

Ungdomsfullmäktige betonar i sitt utlåtande vikten av målsättningarna för servicenätsutredningen. Ungdomsfullmäktige fäster uppmärksamhet vid att fungerande kollektivtrafiklösningar genomförs i samband med servicenätslösningar och lyfter fram skolnätets roll också när det gäller att upprätthålla fritidsfunktionerna i byarna. Ungdomsfullmäktige understöder inrättandet och upprätthållandet av tvåspråkiga bildningscentrum både ur ett resurs- och samhällsperspektiv.

Ungdomsfullmäktige framför kritik mot dröjningen innan den blev delaktig i processen. Ungdomsfullmäktige skulle gärna ha tagit ställning till de alternativ som skulle bildas. Ungdomsfullmäktige betonar att man inte bör spara på barnens och de ungas välfärd i något lösningsalternativ. Ungdomsfullmäktige lyfter fram de skolor som är föremål för granskning i synnerhet Epoon koulu, som är en trivsamt och samhälleligt inlärningsmiljö samt Hamarin koulu som har en fin skolbyggnad.

Sammanfattningsvis kan följande sägas om organens och påverkansorganens yttranden:

De som gett utlåtanden anser att servicenätsutredningen i huvudsak är en tillräcklig grund för det kommande beslutsfattandet. Principen om serviceområden anses i stor utsträckning vara en fråga som bör understödjas, även om de som gett utlåtanden anser att beslut om kriterierna för principen bör fattas innan beslut om servicenät fattas. Flera av dem som gett utlåtanden konstaterar att besluten endast är bindande under perioden 2025 – 2029 och att senare skeden förutsätter mellanbedömningar och granskning av servicenäts strategiska linjer minst vartannat år. I utlåtandena betonas vikten av undervisningens kvalitet och en hållbar ekonomi i beslut som gäller skolorna samt en granskning av principerna om transport i samband med beslut om servicenät. En del av dem som gett utlåtanden anser att alternativ 3 i servicenätsplanen är för sträng. Frågor som gäller byarnas livskraft tas upp i flera utlåtanden.

Dessutom har **lokalföreningen för lärobranschens fackorganisation OAJ** gett ett utlåtande. I sitt utlåtande betonar lokalföreningen klasstorlekarnas betydelse för lärande. Mindre klasstorlekar möjliggör en mer individuell undervisning där varje elev får den uppmärksamhet och det stöd hen behöver. Mindre klasstorlekar främjar inte bara elevernas välbefinnande utan också lärarnas arbetshälsa. Enligt utlåtandet som OAJ:s lokalförening gett är det viktigt att klasstorlekarna hålls rimliga också i större skolor där förändringen i servicenätet skapar tillväxttryck. Som ett önskemål i sitt utlåtande föreslår de att det ovan nämnda ska beaktas i beslutsfattandet.

Stadens organ som gett utlåtanden har fått ett flertal utlåtanden från parter och Borgåbor, som har beaktats i organens utlåtanden. Alla utlåtanden som riktats till staden har antecknats som mottagna i stadens registratorskontor.

Sammanfattning av invånarenkäten

Respons om servicenätsplanen för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen samlades genom att genomföra en elektronisk enkät som var öppen på stadens webbplats i oktober. I enkäten kunde man svara på tre öppna frågor som gällde positiva, negativa eller oklara frågor i servicenätsplanen. Enkäten besvarades av 341 respondenter.

Majoriteten av svaren gällde den grundläggande utbildningen samt stadens byar och verksamheten i dem. Endast i några kommentarer tog man ställning till småbarnspedagogiken eller verksamheten i stadens centrum. Största delen av svaren innehöll kritik mot servicenätsplanen. Kritiken riktades i första hand mot hoten av nedläggningen av byskolor samt ignorerandet av byarnas livskraft. I svaren uttrycktes också oro över nivån på de tjänster som barn med specialbehov behöver, över de ekonomiska grundernas sanningsenlighet och sparpotential samt över de problemen i de stora skolenheterna.

Man fick också några positiva kommentarer till planen. Kommentarererna gällde delaktighet, uppskattning av

kommuninvånarnas åsikter, ekonomiskt hållbart tänkande samt planen för att jämna ut och minska barngruppernas storlekar.

De oklara frågorna i planen ansågs vara hur skolskjutsar ordnas, bevarandet av byarnas livskraft samt de ekonomiska grunderna för nedläggningen av enheterna.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att de som svarat på enkäten uppskattar den offentliga diskussionen och kostnadseffektivitet, men är oroade över hur nedläggningen av byskolor påverkar barnens välbefinnande och byarnas livskraft. Dessutom efterlyser de en aktiv planläggning för att upprätthålla byarnas livskraft och önskar att byskolorna ska bevaras. De önskar att man i planen bättre skulle beakta barnens och familjernas behov samt utvecklingen av byarna. De vill ha klarhet i hur skolskjutsarna kommer att ordnas och i kostnaderna, i de ekonomiska grunderna för planen samt i beslutsprocessen och tidtabellen.

Planering och utveckling av servicenätet

Det minskade antalet barn och den låga nativiteten är ett nationellt fenomen som i praktiken utmanar nästan alla kommuner i Finland. Befolkningsstrukturen förändras även i Borgå, då antalet äldre ökar, familjestorleken minskar, andelen ensamboende ökar och nativiteten sjunker. Enligt alla prognoser minskar antalet barn i staden, men flyttningsrörelsen bromsar eller dämpar minskningen av antalet barn.

I Borgå befinner man sig i ett läge där de senaste årens låga nativitet i vilket fall som helst leder till att antalet barn minskar åtminstone under de följande 10 – 15 åren. Antalet under 18-åringar i Borgå sjunker med cirka 800 – 2000 barn före år 2040.

Dessutom flyttar cirka 4 000 Borgåbor inom Borgå, och den interna flyttningen inverkar också på områdenas utveckling. Befolkningsstrukturen i områdena förblir inte densamma under årens lopp, utan förändras i takt med att befolkningen i området åldras och utvecklas. Invånarantalet har under de senaste tio åren ökat särskilt på västra åstranden och i Haiko, Tolkis och Skaftkärr. Utvecklingen av markanvändningen i olika områden och vid olika tidpunkter är inte alltid jämn och förutsägbar, och antalet barn i området kan avvika betydligt från prognoser.

Minskningen av antalet barn leder till en klar minskning av den statliga finansieringen och gör det nuvarande servicenätet glest, som är svår att motivera med tanke på jämlikheten och en effektiv användning av de ekonomiska resurserna. Ur en ekonomisk synvinkel medför ett medvetet godkännande av servicenätets ineffektivitet enligt de nuvarande ekonomiska utsikterna anpassningsbehov för övriga utgifter inom sektorn för växande och lärande eller mer allmänt inom stadens övriga sektorer. Därför måste staden vidta och även i fortsättningen förbereda sig på att vidta åtgärder som har en bestående effekt som förtätar och effektiviserar servicenätet.

Eftersom minskningen av antalet barn och den statliga finansiering som är knuten till antalet barn och förändringarna i de regionala skillnaderna ser ut att bli en långvarig utmaning, är det motiverat att servicenätets tillstånd och utvecklingsbehov i fortsättningen utvärderas regelbundet och med hjälp av en systematisk granskningsram. Detta gör det möjligt att med beaktande av hela staden fatta rätta och tillräckliga beslut i varje situation.

Planering av markanvändningen, planläggning och servicenät

Genom planering av markanvändningen och planläggning skapas förutsättningar för befolkningstillväxt och för att styra den till olika områden. Vid planeringen av markanvändningen undersöks alltid tjänster och servicenätets tillräcklighet och tillgänglighet. Nytt byggande riktas till platser som är förnuftiga med tanke på tjänsterna och det reserveras tomter som lämpar sig för tjänster. Den egentliga tjänsten, ett daghem eller en skola, uppkommer eller bevaras dock inte genom planering av markanvändningen. Faktorer som hänför sig till utvecklingen av olika områden i Borgå och genomförandet av planerna, som befolkningsutvecklingen, konjunkturerna inom byggandet, förändringar i invånarnas boendepreferenser, stadens möjligheter att satsa på utvecklingen av infrastrukturen, tomternas åtgång och flyttningsrörelsen bör beaktas vid respektive tidpunkt när man fattar beslut om servicenätet.

Under de senaste tio åren har invånarantalet i stadens centrala område ökat, medan invånarantalet i byar och glesbygdsområden har börjat minska något. Delgeneralplanen för de centrala stadsområdena revideras och i den förbereder man sig på utveckling av markanvändningen och den tillväxt som strategin förutsätter fram till 2050. Största delen av Borgåborna, cirka 80 procent, bor år 2024 på området för denna delgeneralplan. Nytt byggande styrs till närheten av tjänster och infrastruktur. Största delen av stadens tillväxt riktas till centrala stadsområden.

Bystrukturprogrammet, som godkändes 2014, har styrt utvecklingen av byarna under de senaste tio åren. I bystrukturprogrammet har man fastställt att varje serviceby sin egen tillväxt- och utvecklingstakt och staden koncentrerar i regel de tjänster som erbjuds i byarna till servicebyarna. I programmet fastslogs dessutom att staden alltid beslutar separat om enskilda tjänster, bevarandet eller utvecklingen av tjänster och om andra åtgärder samt deras innehåll. Servicebyarna omges av bra landsbygd och skärgård med livskraft. I enlighet med bystrukturprogrammet styrs en större andel av befolkningsökningen till tätorter, och i byar och glesbygdsområden styrs befolkningsökningen till stor del till servicebyar. Stadsfullmäktige har beslutat att bystrukturprogrammet ska uppdateras genast när den nya delgeneralplanen för de centrala stadsområdena har blivit färdig.

Förbättring av produktiviteten och besparingar inom växande och lärande

Borgå stads program för balansering av ekonomi och produktivitet omfattar åren 2024 – 2027. I stadsstyrelsens beslut 29.5.2024

konstateras dessutom att *de föreslagna besparingarna gällande servicenätet (så kallade strukturella lösningarna) i programmet för produktivitet och ekonomisk balans styr inte utarbetandet eller slutresultatet av planen för servicenätet. Planen för servicenätet styr inbesparingarnas kanalisering vid bearbetningen av budgeten och ekonomiplanen för sektorn för växande och lärande.*

Vid beredningen av planeringen av servicenätet har stadsfullmäktiges ovan nämnda beslut beaktats. Samtidigt har man insett att effektiviseringsbehoven inom sektorn för växande och lärande är omfattande, både på grund av det allmänna ekonomiska läget och på grund av det minskade antalet barn. I detta fall finns det tryck (trade-offs) mellan strukturella åtgärder och andra sparåtgärder, där åtgärder som inte vidtas ökar kraven i en annan funktion.

Ökningen av kostnaderna inom sektorn för växande och lärande under de kommande åren kan dämpas genom olika strukturella åtgärder utan att kvaliteten på servicen sänks. Åtgärderna kräver strukturella lösningar gällande bland annat servicenätet, elevupptagningsområden och andra ramar för hur verksamheten ordnas. Optimering av servicenätet gör det på lång sikt möjligt att spara upp till 1 – 2 miljoner euro per år. Optimeringen av servicenätet ger besparingar inte bara genom att fastighetsbeståndet minskar, utan också i stödtjänster (lokaltjänster, måltids- och städtjänster, IKT-tjänster) och personalminskning. Optimeringen av servicenätet sänker inte nivån på den service som barnen får, utan kan snarare förbättra servicen, och åtminstone göra den mångsidigare i större enheter.

Resurserna till skolorna fördelas på basis av beslutet om timresursen. Som grund för fördelningen används antalet grupper och därmed den personal som behövs. Genom att optimera gruppstorlekar och sammanslå grupper kan man ända från elever i åk 1 minska på antalet behövlig personal och på detta sätt relatera antalet anställda med tanke på det minskande antalet barn. Detta förutsätter ändå att elevantalen kan betraktas områdesvis i större omfattning än i en enda skola. Så får man lokalerna i en optimal och effektiv användning. Att genomföra förändringsprocessen för alla sex årskurserna i lågstadiet tar sex år. Därför är det särskilt för skolorna förnuftigt att göra ändringar på ett kontrollerat sätt på längre sikt. Det bör noteras att eventuella omorganiseringar inte påverkar det antal undervisningstimmar som eleverna.

Inom sektorn för växande och lärande pågår det under produktivitetsprogrammet 11 olika investerings- eller lokalitetsprojekt som har godkänts i budgeten för år 2024. Med undantag av två anknyter investeringarna till serviceområdet för småbarnspedagogiken. Det har gjorts behovsutredningar av alla investeringar, som nämnden för växande och lärande har godkänt som multisektoriellt samarbete. Största delen av projekten finns redan med i bygg- eller projektplaneringsfaser som stadsstyrelsen har godkänt, och de måste genomföras för att en lagstadgad

serviceuppgift kan genomföras och lokaler som används delvis kompenseras.

Inom småbarnspedagogiken pågår en strukturförändring. Serviceövergången från hemvård och familjedagvård till daghemmen samt församlingarnas beslut att lägga ned dagklubbarna har ökat behovet av daghemsplatser. I Borgå har man redan i flera år varit tvungen att ta till tillfälliga daghemslösningar för att kunna ordna service för alla barn inom den önskade tiden. De tillfälliga lösningarna har genomförts genom att bilda nya grupper, ta i bruk hyrda lokaler och genom att anställa ytterligare personal till befintliga daghem. För att förbereda sig för behovet av daghemsplatser och lokaler har det gjorts flera behovsutredningar utifrån vilka man fattat beslut om nya byggprojekt. Många av projekten befinner sig redan i genomförandefasen. Staden kan avstå från tillfälliga arrangemang i daghemmen under åren 2025 – 2029, när de nya byggprojekten är genomförda.

Uppföljningen av antalet barn i daghems- och förskolegrupper görs aktivt och gruppernas strukturer utvärderas regelbundet. De allt mindre åldersklasserna syns som en minskning av antalet barn och under de kommande åren slås barngrupperna vid behov samman till grupper med tre vuxna, så att en högklassig småbarnspedagogik kan tryggas i alla barngrupper.

Modell för beslutsfattande och utvärdering av servicenätet under de kommande åren

En systematisk utvärdering av servicenätet förutsätter en tillräckligt högklassig och omfattande ram för planerandet, där servicenätets potentiella utvecklingsförlopp i enlighet med den normala strategiska planeringen också utvärderas längre in i framtiden. Enligt organens utlåtanden är servicenätsplanen ett bra och grundligt utarbetat grundmaterial för beslutsfattandet om servicenätet. Det är motiverat att servicenätet i fortsättningen bedöms i enlighet med den verksamhetsmodell som skapats vid utarbetandet av servicenätsplanen: som mångsidig utvärdering i samarbete mellan sektorerna, med iakttagande av de principer som stadsstyrelsen godkänt 8.4.2024.

En strategisk bedömning av servicenätets tillstånd som sträcker sig över en längre tidsperiod betyder dock inte direkt att det är nödvändigt att fatta bindande beslut om genomförande i anslutning till servicenätet och dess enskilda verksamhetsställen på allt för lång sikt. De totala förändringarna i befolkningsutvecklingen och de regionala utvecklingsprocesserna är delvis svåra att förutse och beroende av både stadens egna beslut och utveckling som är oberoende av stadens beslut. Med beaktande av det ovan nämnda är det motiverat att utvärdera servicenätet t.ex. med två års mellanrum, varvid det är möjligt att fatta beslut tillräckligt ofta. Då kan man utnyttja de senaste uppgifterna om utfall och prognoser i beslutsfattande (t.ex. befolkning, elevantal, ekonomi). Bindande beslut om genomförande fattas för tre år åt gången, dock så att det sista verkställighetsåret samtidigt är det första året av nästa

genomförandeperiod och att det vid behov är möjligt att precisera besluten om perioden. Således fattas de första besluten om genomförande nu för åren 2025 – 2027 och de följande eventuella besluten för åren 2027 – 2029 fattas utgående från en utvärdering som görs år 2026. Därefter skulle servicenätet granskas på motsvarande sätt med två års mellanrum för den följande treåriga genomförandeperioden.

Tanken om en genomförandeperiod på tre år innebär också att man inte låser villkorliga beslut för åren efter genomförandeåren och mer allmänt för fasindelningen som sträcker sig till 2030-talet, utan att situationen och beslutsbehovet bedöms i två års cykler. Därför föreslås det inte att de alternativ för utveckling av servicenätet som föreslås i servicenätsplanen ska genomföras som sådana. Därmed skapar man inte s.k. självuppfyllande profetior för något verksamhetsställe eller område för tidigt eller utan orsak. Den uppdaterade information som produceras om servicenätets tillstånd och utsikter berättar dock fortfarande hur stadens servicenät ser ut, vilka slags enheter som ingår i det och hurdan tryckt utvecklingen av nätet utsätts för.

Planeringen och det effektiva genomförandet av servicenätet förutsätter också effektivare flexibilitetsmoment än nuläget. Som stöd för en effektiv planering av servicenätet och för att öka flexibiliteten är det motiverat att inrätta serviceområden vars funktion och utvecklingsbehov i fortsättningen granskas i samband med åtgärdsplanerna.

Serviceområden och anvisningar för elevupptagning

För att göra planeringen av servicenätet mera flexibelt i framtiden införs serviceområden, som i fortsättningen utgör en viktig strukturell del av servicenätsplaneringen. Serviceområdena, som är större än de nuvarande elevupptagningsområdena, beskrivs i servicenätsplanen.

Med hjälp av serviceområdena kan staden balansera elevantalet och säkerställa att det inte uppstår obalans mellan elevantalet i olika skolor. Av dessa orsaker har många större städer övergått från elevupptagningsområden till serviceområden eller gjort sina elevupptagningsområden betydligt större.

Serviceområdena främjar jämlikhet genom att jämna ut skillnader mellan olika områden och hjälper att optimera användningen av skollokaler. Med hjälp av serviceområden kan man dessutom undvika investeringar i tillfälliga skollokaler, vilket leder till betydande kostnadsbesparingar och bättre hantering av lokalerna. Serviceområden som är större än de traditionella elevupptagningsområdena erbjuder flexibilitet och möjlighet att anpassa sig till elevantal och behov som förändras snabbt.

Övergången från elevupptagningsområden till mer omfattande serviceområden kan också medföra vissa utmaningar till exempel i fråga om skolskjutsar om det inte redan finns kollektivtrafiktjänster som kan användas. Dessutom kan större elevupptagningsområden

åtminstone i början av förändringen göra förvaltningens processer mera arbetskrävande. Ändringar i skolans urvalsprocesser kräver noggrant förändringsledarskap, regelbunden kommunikation och introduktioner för vårdnadshavarna, redan inom småbarnspedagogiken. Också anvisningarna för elevupptagning, vilka skrivs i form av principer, ska vara tydliga, så att vårdnadshavarna kan förutse sitt barns framtida lärtig till exempel utifrån sina boendelösningar. Att ta till sig den nya modellen kräver att alla intressenter sätter sig in i och tillägnar sig sakinnehållet.

Serviceområdena införs stegvis. För de finskspråkiga skolornas del godkänns serviceområdet för Albert Edelfeltin koulu som sådant. De östra och västra serviceområdena för de finsk- och svenskspråkiga skolorna tas i bruk endast delvis i den första fasen. Beslut om att eventuellt utvidga serviceområdena fattas under de kommande åren i samband med uppdateringen av servicenätsplanen.

I första skedet omfattar det östra serviceområdet för de finskspråkiga skolorna Huhtisen koulu, Keskuskoulu och Kevätkummun koulu, och västra serviceområdet Hamarin koulu, Peipon koulu och Tolkkisten koulu. De svenskspråkiga skolornas västra serviceområde omfattar Eklöfska skolan och Strömborgska skolan och det östra serviceområdet Kvarnbackens skola och Vårberga skola.

Serviceområdena skulle träda i kraft vid ingången av läsåret 2026 samtidigt med de nya anvisningar för elevupptagning som godkänts av nämnden för växande och lärande. I anvisningarna för elevupptagning fastställs följande kriterier som är centrala med tanke på anvisandet av elevens närskola:

1. gruppstorlek
2. rörlighet inom serviceområdet
3. syskonprincipen
4. sekundär skola
5. start från första klass
6. anslutning till förskolan och en enhetlig stig för växande och lärande

På basis av fullmäktiges beslut om serviceområden och anvisningarna för elevupptagning som fastställts av nämnden för växande och lärande anvisas alla barn en närskola i tid, såsom lagen föreskriver.

För de elever som börjar skolan i årskurs ett inom ett serviceområde fattas beslut om närskolan årligen enligt barnantalet, så att eleverna från gränsområden som ligger mellan vissa skolor kan anvisas till den skola där det finns bättre utrymme och där klasstorleken är ändamålsenlig med tanke på ordnandet av undervisningen. Under de närmaste åren förväntas det finnas endast ett fåtal elever som bor i sådana gränsområden och som ska börja sin skolstig. I vilken

skola i serviceområdet de här barnen placeras påverkar inte heller längden på deras skolväg avsevärt. Men om barnet har ett syskon har barnet också i dessa situationer den primära rätten att gå i samma skola som sitt syskon. Dessutom har vårdnadshavarna fortfarande möjlighet att ansöka om en plats för sitt barn i en sekundär skola, och det finns möjlighet att barnet blir antaget till skolan om det finns plats i den sekundära skolans klasser.

I fråga om småbarnspedagogik och förskoleundervisning är det motiverat att iaktta de nuvarande serviceområdena, dock så att barnets lärtig är så enhetlig som möjligt. Serviceområdena kan justeras när servicenätsplanen uppdateras nästa gång.

Det krävs ändringar i stadens förvaltningsstadga för att införa serviceområden. Serviceområdena ersätter de nuvarande elevupptagningsområdena, och enligt den nuvarande förvaltningsstadgan har nämnden för växande och lärande beslutanderätt om dem. I fortsättningen skulle beslut om serviceområdena fattas av stadsfullmäktige på basis av stadsstyrelsens förslag. Nämnden för växande och lärande skulle i fortsättningen besluta om anvisningar för elevupptagning.

Efter ändringen skrivs förvaltningsstadgans punkt 38.5 Nämnden för växande och lärande, den sjunde befogenheten, på följande sätt:

- [Nämnden för växande och lärande] beslutar om anvisningarna för elevupptagning.

Förslag om nedläggning av enheter åren 2025 – 2027

För att förtäta servicenätet under åren 2025 – 2027 föreslås följande beslut om servicenätet:

- Epoon koulu läggs ner våren 2025 när läsåret tar slut.
- Ilolan koulu läggs ner våren 2026 när läsåret tar slut.
- För år 2027 har det tills vidare inte lagts fram några beslut om servicenätet utöver de ovan nämnda. Behovet bedöms senast i den mellanbedömning av servicenätet som görs 2026.

Bakom besluten om servicenätet ligger en helhetsbedömning som baserar sig på principerna för planeringen av servicenätet, en bedömning av nuläget och en prognos för framtiden. De planerade ändringarna i servicenätet åren 2025 och 2026 baserar sig i första hand på den uppskattade utvecklingen av antalet barn och elever i det nuvarande servicenätet under de närmaste åren. I bedömningen har också beaktats jämlikheten i serviceutbudet i hela servicenätet inom varje serviceområde, fastigheternas läge, tillgänglighet och riktningar för utträttande av ärenden. Betydande faktorer är dessutom fastigheternas skick och behovet av totalrenovering samt skeden i hyresavtalen för tillfälliga hyreslokaler.

I helhetsbedömningen har man också beaktat utvecklingen av stadsstrukturen, behovet av tjänster och utvecklingen av volymen på

efterfrågan. En viktig faktor är de ekonomiska ramvillkoren med tanke på kostnaderna och lokaleffektiviteten. Målet med ändringarna är att minst hälften av driftsekonomin även i framtiden ska hänföra sig till personalutgifterna, varvid storleken på undervisningsgrupperna i hela servicenätet kan hållas på en fungerande nivå som garanterar högklassigt lärande i alla enheter. För att upprätthålla målet är det mest ändamålsenligt att hålla de kostnader som stöder kärnverksamheten så låga som möjligt i fråga om såväl lokalkostnader som andra kostnader och att avstå från eventuella lokaler i undervisningsbruk som är i dåligt skick eller överflödiga.

På riksnivå är det vanligt att jämföra de totala kostnaderna per elev. År 2023 var kostnaderna per elev 20 600 euro i Ilolan koulu och 21 000 euro i Epoon koulu. Genomsnittet för de årliga kostnaderna i Borgå år 2023 är 11 900 euro per elev. I Borgå varierar de totala kostnaderna per elev år 2023 mellan 8 200 och 21 000 euro. År 2022 var genomsnittet i hela landet 10 500 euro per elev.

De föreslagna ändringarna i servicenätet under budgetåret 2025 och året 2026 i ekonomiplanen baserar sig på den helhetsbedömning som presenteras ovan. Utöver de ovan beskrivna grunderna har det utretts att eleverna i Epoon koulu (2025) och Ilolan koulu (2026) flexibelt ryms i Keskuskoulu inom samma serviceområde utan att det har någon betydande inverkan på gruppstorlekarna i Keskuskoulu. Med tanke på ordnandet av skolskjutsar har Keskuskoulu också de mest flexibla trafikförbindelserna, i synnerhet eftersom eleverna i årskurs 7–9 från samma områden går i Linnajoen koulu som ligger bredvid Keskuskoulu.

Elevantalet i Epoon koulu under läsåret 2024 – 2025 är cirka 30 elever och på basis av prognoserna finns det ingen betydande ökning i sikte. Av de nuvarande eleverna omfattas cirka 75 procent av skolskjuts. Elevantalet i Ilolan koulu är cirka 40 elever under läsåret 2024 – 2025 och enligt prognoserna sjunker elevantalet till cirka 30 elever under de närmaste åren. Av de nuvarande eleverna omfattas cirka 40 procent av skolskjuts.

Avståndet från Epoon koulu till Keskuskoulu är 12 kilometer, medan avståndet från Ilolan koulu till Keskuskoulu är cirka 9 kilometer. Det har gjorts elevspecifika bedömningar av skolresorna för nuvarande och kommande elever i båda skolorna i den förändrade situationen. Den elevspecifika bedömningen av skolresan används i planeringen av skolskjutsarna nästa läsår.

Enligt kalkylerna i servicenätsplanen skulle spareffekten av de lösningar som gäller servicenätet vara cirka 0,3 miljoner euro per år för Epoon koulus del och cirka 0,5 – 0,6 miljoner euro för Ilolan koulus del. Den totala inverkan som lösningarna har på stadens driftsekonomi är således cirka 0,8 – 0,9 miljoner euro på årsnivå. Det väsentliga för besparingarna är den kumulativa effekten på lång sikt.

Strategisk personalplanering och resurser som en del av helheten och servicenätet inom sektorn för växande och lärande

I servicenätsplanen presenteras kalkylmässiga grunder för minskningen av grupper och enheter. Utöver lokalhyror och kostnader för stödtjänster (måltidstjänster, städtjänster, lokaltjänster) uppstår ekonomiska besparingar också i personalkostnaderna. När barnantalet minskar, minskar behovet av personalen både vid skolor och daghem också inom förvaltningens alla nivåer.

När grupper slås samman kan man spara personalkostnaderna för den andra gruppen. Kalkylmässigt är inbesparingen på årsnivå då 50 000 – 75 000 euro/grupp eller 1 – 2 årsverken/grupp. I samband med att enheten läggs ned görs personalbesparingar i och med att barnen i den mottagande enheten kan placeras i befintliga grupper, antingen delvis eller till och med helt. I fråga om den nedlagda enheten sparas dessutom lönekostnaderna för den administrativa personalen, det vill säga rektorn och skolekreteraren.

Under 2025 utvecklas den strategiska personalplaneringen i likhet med den övriga organisationen, genom att systematiskt förutse det kommande kompetensbehovet, omsättningen och pensioneringen så att personalkostnaderna inom hela sektorn kan minskas på ett förutsebart sätt och med iakttagande av en god arbetsgivarpolitik från och med år 2026.

Servicenätslösningarna kan förutsätta att arbetsplatsen och arbetsgemenskapen förändras. Från de skolor som föreslås bli nedlagda överförs både undervisnings- och stödtjänstpersonalen till stadens övriga verksamhetsställen. Samarbetsförhandlingarna pågår och varje individs placering fastställs i god tid innan arbetsenheten läggs ned. Inom sektorn för växande och lärande går årligen cirka 20 personer i pension, varvid minskningen av både enheter och administrativa resurser kan genomföras genom pensioneringar. Således behövs inga uppsägningar och effektiviseringen kan skötas med iakttagande av en god personalpolitik.

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige att den godkänner följande helhet i anslutning till utvecklandet av servicenätet för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen:

1. Utvärderingen av servicenätet för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning görs till en kontinuerlig verksamhetsform. År 2024 fattas genomförandebeslut för åren 2025 – 2027.

Servicenätet bedöms nästa gång år 2026, då man fattar genomförandebeslut som gäller åren 2027 – 2029.

- Därefter skulle servicenätet granskas på motsvarande sätt med två års mellanrum för den följande treåriga genomförandeperioden.
- Det sista året av den treåriga genomförandeperioden är samtidigt det första året av den därpå följande genomförande. Tillräckligheten av de beslut som gäller året i fråga utvärderas på nytt när nästa genomförandebeslut fattas.
- Servicenätet bedöms i fortsättningen i enlighet med den verksamhetsmodell som skapats vid utarbetandet av servicenätsplanen: som mångsidig utvärdering i samarbete mellan

sektorerna, med iakttagande av de principer som stadsstyrelsen godkänt 8.4.2024.

2. För åren 2025 – 2027 fattas följande genomförandebeslut som gäller servicenätet:

- Epoon koulu läggs ner våren 2025 när läsåret tar slut. Eleverna anvisas Keskuskoulu som närskola.
- Ilolan koulu läggs ner våren 2026 när läsåret tar slut. Eleverna anvisas Keskuskoulu som närskola.

3. För att öka flexibiliteten i planeringen av servicenätet införs serviceområden som omfattar flera skolor. Serviceområdena tas i bruk stegvis under hösten 2026. För de finskspråkiga skolornas del godkänns serviceområdet för Albert Edelfeltin koulu som sådant. De östra och västra serviceområdena för de finsk- och svenskspråkiga skolorna tas i bruk endast delvis i den första fasen.

- Det finskspråkiga skolornas västra serviceområde skulle omfattar Huhtisen koulu, Keskuskoulu och Kevätkummun koulu och östra serviceområdet Hamarin koulu, Peipon koulu och Tolkkisten koulu.
- De svenskspråkiga skolornas västra serviceområde omfattar Eklöfska skolan och Strömborgska skolan och det östra serviceområdet Kvarnbackens skola och Vårberga skola.

I fråga om de övriga skolorna iaktas tills vidare de nuvarande gränserna för upptagning av elever i båda språkgrupperna. I fråga om småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen iaktas de nuvarande serviceområdena så att barnets lärtid är så enhetlig som möjligt.

Beslut om serviceområdena fattas i fortsättningen av stadsfullmäktige på basis av stadsstyrelsens förslag. Nämnden för växande och lärande ska i fortsättningen besluta om anvisningar för elevupptagning. I stadens förvaltningsstadga görs ändringar i anslutning till detta, varefter förvaltningsstadgans punkt 38.5 Nämnden för växande och lärande i fråga om behörigheten skrivs som följer: [Nämnden för växande och lärande] beslutar om anvisningarna för elevupptagning.

Beslut

Stadsstyrelsen förde en allmän diskussion om servicenätet och fortsätter behandlingen av ärendet på följande möte.

Stadsstyrelsen 02.12.2024
97/12.00.01/2024

För behandlingen av ärendet har man gjort en jämförelse av ändringarna i skolresorna för elever i Epoon och Ilola skolor, om servicenätet ändras i enlighet med förslaget.

Bilaga

Servicenätsplanen och jämförelse av skolresorna i Epoon och Ilolan koulu STST 2.12.2024

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige att den godkänner följande helhet i anslutning till utvecklandet av servicenätet för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen:

1. Utvärderingen av servicenätet för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning görs till en kontinuerlig verksamhetsform. År 2024 fattas genomförandebeslut för åren 2025 – 2027.

Servicenätet bedöms nästa gång år 2026, då man fattar genomförandebeslut som gäller åren 2027 – 2029.

- Därefter skulle servicenätet granskas på motsvarande sätt med två års mellanrum för den följande treåriga genomförandeperioden.
- Det sista året av den treåriga genomförandeperioden är samtidigt det första året av den därpå följande genomförande. Tillräckligheten av de beslut som gäller året i fråga utvärderas på nytt när nästa genomförandebeslut fattas.
- Servicenätet bedöms i fortsättningen i enlighet med den verksamhetsmodell som skapats vid utarbetandet av servicenätsplanen: som mångsidig utvärdering i samarbete mellan sektorerna, med iakttagande av de principer som stadsstyrelsen godkänt 8.4.2024.

2. För åren 2025 – 2027 fattas följande genomförandebeslut som gäller servicenätet:

- Epoon koulu läggs ner våren 2025 när läsåret tar slut. Eleverna anvisas Keskuskoulu som närskola.
- Ilolan koulu läggs ner våren 2026 när läsåret tar slut. Eleverna anvisas Keskuskoulu som närskola.

3. För att öka flexibiliteten i planeringen av servicenätet införs serviceområden som omfattar flera skolor. Serviceområdena tas i bruk stegvis under hösten 2026. För de finskspråkiga skolornas del godkänns serviceområdet för Albert Edelfeltin koulu som sådant. De östra och västra serviceområdena för de finsk- och svenskspråkiga skolorna tas i bruk endast delvis i den första fasen.

- Det finskspråkiga skolornas västra serviceområde skulle omfattar Huhtisen koulu, Keskuskoulu och Kevätkummun koulu och östra serviceområdet Hamarin koulu, Peipon koulu och Tolkkisten koulu.
- De svenskspråkiga skolornas västra serviceområde omfattar Eklöfska skolan och Strömborgska skolan och det östra serviceområdet Kvarnbackens skola och Vårberga skola.

I fråga om de övriga skolorna iakttas tills vidare de nuvarande gränserna för upptagning av elever i båda språkgrupperna. I fråga om småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen iakttas de nuvarande serviceområdena så att barnets lärtig är så enhetlig som möjligt.

Beslut om serviceområdena fattas i fortsättningen av stadsfullmäktige på basis av stadsstyrelsens förslag. Nämnden för växande och lärande ska i fortsättningen besluta om anvisningar för elevupptagning. I stadens förvaltningsstadga görs ändringar i anslutning till detta, varefter förvaltningsstadgans punkt 38.5 Nämnden för växande och lärande i fråga om behörigheten skrivs

som följer: [Nämnden för växande och lärande] beslutar om anvisningarna för elevupptagning.